

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI, ÉS. KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELOFIZETESI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK

hetenkint egyszer, vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kényes utca, 175. szám hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KIADÓHIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

„Nyilvántárban egy sor közlési díja 10 kr.

Hirdetések jutányos áron vetetnek fel.

Egyes szám kapható Szikés Antal könyvkereskedésében.

Hazánk nyelvének fejlesztése a köznép körében.

E becses lapok 43. és 44. számaiban megjelent ezikk, hogyan létesítsenek és tartassanak fenn a népkönyvtárakat igazán közügyelemre méltó; mert különösen a köznép körében hazánk szép nyelvét, mint irodalmunk egyik életfeltételét fejleszteni honpolgári kötelesség.

Ha a nép boldogságának, jólétének és társadalmi élete feltételének, a szabadság, egyetértés és testvériség mellőzhetetlen tényezőikül vannak elismerve: akkor minden bizonnyal a nyelv az a melyben a nép nemcsak él, hanem Magyarországon egyedül édes hazánk nyelve az, melynek általános elsajátításától, terjesztésétől, de különösen a köznép körében való fejlesztésétől államunk egységének megszilárdítása függ.

Ezen elvből indultak ki társadalmunkban ama üdvös mozgalmak is, melyeknek céljuk hatarozottan az vala, hogy édes hazánk nyelvét, mint hivatalos nyelvet oly vidékeken és községekben is meghonosítsák, a melyekben az vagy kevésbé, vagy éppen nem volt gyakorlatban. Megmagyarosítottak sok idegen hangzású családi vezeték nevek, üzletek, kereskedelmi czégek; megmagyarosodott a vaspályai személyzet is; népiskolákban különösen a magyar nyelvben való tanítás és templomokban a magyar nyelvű isteni tisztelet és prédikálás behozattak; sok megye közönsége pénzalapjaiból jutalmakat oszt oly idegen nyelvű iskolák tanítóinak és tanítónőinek, a kik a magyarnyelv tanítás és terjesztésében iskoláikban kiváló eredményt mutatnak fel; a nem magyar vidékeken magyar közművelődési egyletek létesítettek és egészen magyarnyelvű leány- és népiskolák állítatnak, melyeknek egyik fő céljuk leendő magyar nyelvet nevelni és képezni, — egy szóval minden lépten nyomon és helyen történtek és történnek intézkedések, hogy az idegen ajku nép is édes hazánk szép nyelvét művelje és elsajátítsa.

Bár mennyire is felelték meg mindezen törekvések kitűzött céljuknak, lettek légyen e kísértetek bár mily üdvösek, azt korán sem értek még el, hogy a magyar nyelv az idegen ajku aknak is családi nyelvvé vált volna és hogy hazánk nyelvét a magyar köznép is olvasás utján, nemcsak köznapiasan, de irodalmi fokon is az igényekhez képest művelje. Mert ha népünk nyelve, népünk költészete egykor irodalmunk tápanyagául szolgált vala, mindenesetre szükséges, hogy a magyarnyelv nemcsak egyesek társai-

gási nyelve nemcsak tudósok, tanácsstermek, gyűlések, törvényszékek, bíróságok nyelve legyen, de eljusson az idegen ajku köznépünk házaiba is és eljusson az a magyar nép-családok tűzhelyeihez is, hogy ott a családanyák szép, művelt nyelvénél válják.

A tett intézkedések minden bizonnyal főmozzanatainak, miszerint a magyar nyelv a köznép körében is minnél jobban fejlesztessék, de hogy az különösen annak jobb művelése a köznép családjába is bevitessék, kell hogy az érintett intézkedéseknek folytatása is legyen és ezen folytatás pedig a népolvasókörök és népkönyvtárak, minden nagyobb községben való létesítése. Ezek nélkül minden egyes törekvés sikertelen és hiába való.

A népiskolák megteszik feladatukat a gyermek nemzedéket 5–15 évig a magyar nyelv beszédébe és gyakorlatába bevezetik, a templom is, illetőleg a magyar isteni tisztelet koronkénti tartása szintén éleszti és terjeszti a magyar nyelvet, de ez ám még sem elég a magyar nyelv üdvös fejlesztéséhez, mert a gyermeknemzedék 15 év után kilépve az iskolából, vissza adatik ismét egészen családjának; belevegyül a köznép rétegeibe s ujra csak szokott családi nyelvet beszél s a magyar nyelvet elfelejti, a koronkénti magyar isteni tiszteleteken résztvevő buzgó közönség hallgatagon élvezi a magyar isteni szolgálat üdv-malaszját anélkül, hogy eme istenes cselekvésének más egyéb eredménye lenne. Ez sajnos tapasztalat de való! Valódi sikert csak népolvasókörök és népkönyvtárak által lehet elérni.

* * *

Népolvasó köröket és népkönyvtárakat létesíteni és azokat fentartani — igaz nem könnyű dolog. Bizonyítják e nehézséget a már ez ügyben meghiusult kezdeményezések és kísérletek. Itt-ott a hol létesítettek is már, rövid fennállásuk után megszűntek. Sok helyütt részvétlenség, közöny, de legtöbb helyen a szükséges anyagi költségekre való pénzhiány szüntette meg őket s legtöbb esetben pedig főleg azért szűntek meg mert csak magán-jellegű kísérletek valának. Azonban a magyar nyelv fejlesztése a köznép körében oly fontos, hogy ez ügyben való kísérletek, bár mily nehézségekkel és áldozatokkal járjanak is, igen kívánatosak és szükségesek. Azért nemcsak néptanítók és papok, mint a köznép vezetői és tanácsadói, hanem jegyzők, elöljárók s minden rendű s rangu művelt polgárok hazafiai kötelességüknek ismerjék a magyar nyelvet a nép körében fejleszteni a népolvasókörök és népkönyvtárak létesítéséhez

hozzájárulni. Különösen földes uraink a kik édes hazánknak minden egyes vidékein fennhangon hangoztatják hazafiságukat, anyagi részvétükkel támogatassák e fontos ügyet; mozdítsák elő e nagy horderejű ügyet úgy községi, mint megyei közgyűléseinken és hogy ezen intézményeknek létesítése ne legyen csak üresen hangzó szó, hanem maradandó és állandó intézmény; kell, hogy a népolvasókörök és népkönyvtáraknak létesítését a megyei hatóságok rendeltileg köteleességükké tegyék és segítsék elő az ügyet, akár pénzalapjaikkal, akár más pénzadományokkal is, különösen oly községekben, a hol ez ügynek létesítése magán uton nem igen várható. A népolvasókörök és népkönyvtárak létesítése leginkább érdekelhetné országos kormányunkat; mert minél műveltebb a köznép, annál engedelmesebb, annál odaadóbb minden felsőbb intézkedések és rendeletek iránt. Amiért is magának kormányunknak is gondoskodnia kellene módokról, hogy a kérdéses intézményeket létesítse.

Iskolai mulasztások bírságai vajmi morzsányi alap, különösen a kisebb községekben. Ebből alig lehet egy-két könyvet szerezni. Ily bírságokkal is csak oly szülők sujtatnak — tapasztalat szerint — a kik bizonyos szükség miatt nem küldhetik gyermekeiket iskolába, de a bírságot sem igen fizethetik meg. Különben is iskolai mulasztások bírságai sok megyékben iskolai szükségletekre vannak a tanfelügyelők által rendelve. S oly községekben, a hol az iskolák szükiben vannak a tanszereknek, legtermészetesebb, hogy iskola-mulasztások bírságai erre fordíttassanak.

De ha akár megyei akár állami hatóságaink felfogják ez ügy fontosságát; ha minden honpolgár megteszi hazánk szép nyelvének terjesztése és fejlesztése körül tartozó kötelességét; ha tehetségéhez képest mindenki fogja gyámolítani ez ügyet: akkor hiszem, hogy népolvasókörök és népkönyvtárak létesítése, habár nehéz dolognak latszik is sikerülni fog, tetté lesznek Jókainak a jós költőnek szavai „Magyarországot még egyszer meg kell hódítani” mindnyájunknak együttesen, honfiai hévvel és buzgalommal, népolvasókörök és népkönyvtárak sikeres fegyverei által.

MICSINAY PÁL,
néptanító.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„SZARVASI LAPOK“

IV-ik évfolyamának IV-ik negyedére.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr

Félévre 2 frt 50 kr.

Negyedévre 1 frt 25 kr.

Gyűjtőknek 5 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „Szarvasi Lapok“ kiadóhivatala.

Ujdonságok.

— **Nőegyesületi közgyűlés.** A helybeli nőegyesület rendes évi tisztválasztó közgyűlését november hó 23-án tartá meg. Kezeli. Gróf Csáky Albiné sz. gróf Bolza Anna elnökasszony vezetésével. A lefolyt év mozanatairól számoltak a felolvasott választmányi és bizottsági jegyzőkönyvek, melyekből kitűnt, hogy az egyesület alap- és szabályzatát módosították, melyben gyakorolta a múlt egyesületi évben is. Az előterjesztett számadásokból kitűnt, hogy az egyesület szegények és árvák segélyezésére 281 frtot, iskolai jutalmakra 42 frt 90 krt fordított s a közgyűlés határozásából a fennmaradt készpénzből 70 frtot szavazott meg egy szegény sorsú leány- és segélyül, hogy megkezdett óvodai tanulmányait a fővárosban folytathassa s vizsgáit letehesse. S így összesen jótékony célra az egyesület 393 frt 90 krt áldozott. Az egyesület vagyona meghaladja a 4000 frtot, mely mind mint kölcsönzött tőke 8% mellett első helyen van betáblázással biztosítva. A közgyűlés, ugy a pénztáros valamint a gondnokasszonynak köszönet nyilváníttása mellett a felelősség terhe alól való felmentést megszavazta. Erre megejtetett a tisztújítás, mely szerint egyhangulag egy évre a tisztesség a következőleg választott meg: Pokomandy Radimeczky Mari, pénztáros; Haviár Daniné és Mihályfi József titkárok; Kovács Sándorné, gondnok; Bakay Sándorné, Bárány Miklósné, Benka Gyuláné, Lányi Gusztávné, Mihályfi Józsefné, Mikolay Mihályné, Moravcsik Józsefné, Nyácsik Sománé, Oláh Miklósné, Pál Gáborné, Ponyiczky Györgyné, Salacz Ferenczné, özv. Sárkány Jenőné, Szél Ernőné, Szlovák Pálné, Tabajdy Sándorné, választmányi tagok. A választmányi gyűlések tartására nézve a közgyűlés elhatározta, hogy azok minden negyed év első hónapja, tehát december, márczius, június és szeptember második szerdáján tartassanak meg rendezen. Egy vidékről folyamodó kérelme az alapszabályok 24-ik §-a értelmében mint nem Szarvason és annak területén lakónak nem volt teljesíthető. Kineveztetett végül Pokomandy Radimeczky Mari elnök és Haviár Daniné, Kovács Sándorné, Szlovák Pálné és özv. Sárkány Jenőnéből álló bizottság, melynek feladata lesz a következő adventi és farsangi időben jótékony célú részint felolvasó vagy tea estélyeket, részint balokat rendezni. Erre a közgyűlés felosztott s minden jelen volt tagja a gyűlésnek azon megnyugtató tudattal távozhatott, hogy az egyesület magasabb feladatát híven betölti s a jótékony gyakorlatában a mai nappal ismét gazdagabb lett.

— **Gyalogjárdák tisztán tartása.** Megyei közigazgatási bizottság rendelkezésével a községi gyalogjárdáknak a megyei utkaparók által való tisztántartása betiltatott s a községek utasítottak, hogy azok tisztántartására nézve hatáskörükben intézkedjenek. Bárha nem értjük ez intézkedést, mert most midőn a megyei utak oly jó karban vannak, hogy az utazók elakadásáról s így ezeknek segélynyújtásáról szó alig lehet, a helyett hogy szükségtelenül az utakon ácsorogjanak, sokkal célirányosabbnak találnók a községben való gyalogjárdák tisztításával foglalkoztatni őket. De ha már így szól a rendelet, reméljük, hogy a községi elöljáróságok felfogadott állandó személyekről gondoskodni fognak, kik a seprést és tisztogatást eszközölni fogják.

— **Uj község-háza.** Ócsodón folyó év november havában adatott át az új község-háza a vállalkozó által közhasználatra. Nem csak Ócsodának, de az egész megyének dicsére váltik ezen mondhatni monumentális épület, mely összesen 17 ezer néhány száz forintba került. Buszke lehet rá Ócsod közönsége, de főleg volt bírja **Monus Ferencz**, kinek kitaró, laukadatlan eré-

lyének sikerült ezen különben is elkerülhetlenül szükséges község-háza épület felépítését a községi képviselőknél keresztül vinni. Hogy mit tehet egy erélyes elöljáróság s különösen a hivatását jól felfogó bírő, tanúsítja, hogy ugyanezen fentebb nevezett egyén három évi bíráskodása alatt rendezte a községi százéves elhatározásában sinlőde utazakat: azokat vízlevezető árkokkal, fakkal körül szegélyezve látta el, mielőtt elég ellenséget is szerzett, de most már azok is belátják, hogy a mit tett szükséges s a közönségre hasznos volt. Ő építette ki az ugy nevezett több kilométer hosszú hidgátat oly mérvekben, hogy az a legmagasabb árvíz esetében is teljesen biztos közlekedésül szolgálhat s több egyebet tett, melyeket elősorolni sok volna, de ezek is elégségesek, hogy az utókor is hálásan emlékezzék rá. Isten éltesse soká s adjon hozzá hasonló elöljárókat más községeknek is!

— **Folyó hó 23-án** élvezetes mulatságban részesített néhány helybeli vadásztagos Tomcsányi Károly nagybirtokos úr décsi birtokán, hol is kedélyes körvendégszót rendezett. Jelenvolt 14 nimród, köztük gr. Csáky Albin ur ő Excellentiája s fia gr. Csáky István, ki is kitűnő lövészek bizonyult ez alkalommal is, ajtvén legtöbb nyulat. A kedélyes és gazdag lakoma után kezdődött a hajka, mely alkalommal sokan bakot is — lövünk. A vadászat után — az elejtett 174 db. hízalt nyul és egy db. fogoly torát a gazdag reggeli maradékból az ott maradt néhány vadász kedélyesen ülte meg.

— **A vivótársulat** haladását legjobban ama körülmény mutatja, hogy tagjainak exponált testrészeinek foltok hirdetik a vakmerőbb kirohanásokkal egybekötött veszélyeket. Mulattató képet nyújt a kellőleg vértelmezett uraknak szenvedélyes verekedése, megcsik azonban, hogy a tompa kard itt-ott vértelmezett helyet is talál s bizony éles fájdalomt okoz. No de sic itur ad — vivni tudás!

— **Ócsodón** a múlt héten dr. Baky Béla és Fejér Béla urak özv. Soós Danielné tiszteletes asszony házában a b a t y u b á l t rendeztek, melyben a meghívottak mindnyaján részt vettek, a vidékről — Szarvas, Szt. Andrást, Kunszentmártonról meghívott vendégek közül — talán a rossz ut és kellemetlen idő miatt — csak kevesen jöttek el. A nők közül ott voltak: Soós Danielné, Oláh Antalné, Molnár Mihályné, Molnár Kálmánné, Györi Imréné, Suhajda Antalné, Saja Sándorné, Bureskó Jánosné, Dezső Antalné, Blaskó Lajosné, Moravcsikné, Mönus Lászlóné, Delyné (Szarvas), Hutiray Lászlóné (Szent-András) urnök; a leányok közül ott voltak: Baky Ottilia és Margit, Eesedi Erzsébet, Hutiray Margit (Szt. Andrást), Dely Hermin és Róza (Szarvas), Kovács Emilia, Györy Gizella, Dezső Zsuzsika és Mari, Monus Terézia, A batyubál családi színezetű s kedélyes volt.

— **Ócsodón**, Farkas Sándor 16 éves fia Lajos felakasztva találtatott Izbéki Lukács tanyájában, kinél már 4 év óta volt szolgálatban. Tettének okául semmit sem tudnak még csak gondolni sem környezői. A Szarvasról jött bizottság által a hulla megvizsgáltatott, s az öngyilkosság meglelt állapotva

— **A napokban** Ócsodón egy 92 éves ember halt el, neve Fekecs István, öregségében is folytonos jó egészségnek örvendett, csakhogy világtalan volt már évek óta. Még akkor nap is — melynek estéjén elhalt — délelben józűien megehdélt.

— **Ajándékok.** Zlinszky István nyugalmazott uradalmi tiszt, lapánk munkatársa a főgymnasiumi könyvtárt becses ajándékkal lepte meg. Szép könyvtárának gazdasági és történelmi szakműveit összesen 33 kötetet ajánlva fel. A főgymnasiumi éremgyűjtemény részére pedig Rohoska Mihály gyomai szolgabíró és Laukó Matyas helybeli tanító 2—2 ezüst régi pénzt ajándékoztak. A szívesen fogadott ezen adományaiért fogadják az intézet ezennel kifejezett köszönetét.

— **Esküvő és eljegyzés:** Opauszky János a helybeli ev. egyház derék tanítója tegnap tartá egybekelési ünnepélyét Póhl Károly kedves leányával Karolinával — Bohoska József városunk szülőfője, m. kir. lottó intézeti hivatalnok pedig Budapestten eljegyzé jövődébéli hitvestársul Ettenberger Boriska kisasszonyt. Tartós boldogság kísérje a megkötött s köteendő frigyeket!

— **Áthelyezés.** Kresmárik Pál eddig nyiregyházi törvénytörvényeknél alkalmazott kir. alügyész, foiyamodása folytán hasonmínőségben a szabadkai törvénysekhez lett áthelyezve.

— **Táncpróba.** Dobos Adolf előnyösen ismert táncmester, ki súlyos betegségéből felüdülve, a táncztanítást városunkban szép sikerrel befejezé, tegnap tartá meg növendékeivel a próbát. A táncpróba jó kedvvel folyt le s minden tekintetben sikerült.

— **A csendőr és lova.** Meglehető nagy ama gondatlanság, melyet nálunk az építkezéseknél mind a mai pig tanúsítanak. Többek között a helybeli torony renoválásánál is hónapokon keresztül voltak az at kellő közepén három helyen is oszlopok a nélkül, hogy azoknak sötét estén lámpással való megvilágítása akár az építőmesterek akár a hatóságok észébe jutott volna. Meg-megújuló ilyenmü gondatlanság csaknem végzetessé vált egy csendőr és lovára nézve. Hétfőn este, midőn a csendőr szokott körutjáról városunkhoz érve a renoválás alatt lévő hidra lépett, lova a sötétben megbotolva,

neki ugrott a hid azon oldalának, melyen a padlók felelősen szedve. Csakis a szerencsés véletlennek köszönve, hogy a mélységbe nem zuhant s ott nem veszett. Lová ugyanis oly szerencsésen esett, hogy a hidoszlopokon keresztül atvonuló gerendák egyikében megakadt s ott függve maradt mindaddig, míg veszélyes helyzetéből időközben oda töduló emberek nagy ügyvel-hajjal ki nem szabadították. Valóban ideje volna már, ha az ily veszélyes és meg nem világított helyeken építkezések tartama alatt a lámpások alkalmazását elöljáróságunk szigoruan elrendelné minden spórolni szerető építőmestereknek.

— **Betlehém kiviláglva.** Nehogy tisztelt olvasóink által felre értessünk, mindjárt ki is jelentjük hogy itt nem a zsidóországbeli kis városkáról van szó, hanem csak városunk azon részéről, mely Betlehemnek nevezetik s melybe csak a napokban hatolt be a világosság. E városrész ugyanis elhatározta, hogy főbb utcajokjait ugynis gyűjtés utján lámpákkal látják el s így körükből száműzik a sötétséget, mely annyi bajnak a forrása. Elhatározásuk mult héten ténnyé is vált s most az arra járó-kelőknek többé nem kell aggodniok, hogy mely arak felett keresztül kasul vezető rozsz padlókon az éj sötétjében esetleg nyakukai szegik. Példájukat bár más városrész lakói is követnék!

— **Miért boldogulnak o'ly könnyon a regálébörlök?** E kérdés foglalkoztatta már rég óta R atyankfiát, ki sehogy sem tudta megfejteni magának e nehéz problémát. Multkor azonban egy reá nézves szerencsés véletlen még is csak megoldotta. Ugyanis privát dolgáiban a a selyemutezán járva-kelven megpillantotta Bachus szolgáit, amint azok a szállítás közben kocsirol legurult s széjjel eset tíz akos hordó tartalmát iparkodának nagy gyorsasággal kimeríteni az árokból.

Irodalom és művészet.

A „Magyar Daltár“ VI. kötete, — mint a „Magyar Dal-Album“ VI. kötetének szövegkönyve, — rövid idő alatt elhagyja a sajtót. Ezen egyetemes magyar népdalgyűjteményben a külföldi vevők iránti tekintetből a dallamok egészen külön adattak ki „Magyar Dal-Album“ ezim alatt zongorára alkalmazva, míg a hazai közönség részére a szövegek „Magyar Daltár“ címmel jelentek meg. Mindkét rész magában véve is egészet képez, míg együttesen véve egymásnak kiegészítő részei. Ugyanis a „Dal-Album“ eddig megjelent hat kötetének 1200 dallamára — minthogy egy-egy dallamra 1—12 különféle szöveg is daloltatik — a „Daltár“ mintegy 3000 magyar népdalt közöl, még pedig sokat 2—5 változatban is melyeket hazánk különböző vidékérol küldtek be. Ily rendkívül nagy terjedelmű mű népköltészeti gyűjteménye egy nem zetnek nincs, s hazánkban is paratlanul áll. Kivanatos volna, ha ezt minden magyar család könyvtára veszére megszerezné. A „Magyar Daltár“ VI-ik kötet f. évi november hó végén jelenik meg, s előfizetési ára füzve 80 kr., diszkötésben 1 frt 60 kr. Mind a hat kötet egyszerre megrendelve füzve 4 frt 80 kr., diszkötésben 9 frt 60 kr. Megrendelések Hennicke Rezső kiadóhoz Győrbe intézendők.

A „Képes Családi Lapok“ 9. szám tartalma: Anya leánya. (Regény.) Mészáros Istvántól — Ünvd. (Költemény) Római Kálmántól. — A régi kép. (Elbeszélés.) Szarvas Mariskától. — A dicsekvés (Elbeszélés.) Brankovics Györgytől. — Szeretet és szerelem. (Elbeszélés.) Gajzágó Ödöntől. — Biztatás. (Költemény.) Ács Géztól. — Mit szól a világ? Mit mondanak az emberek (Komoly csevegés) Diogenestől. — Szerelem és elv (Elbeszélés.) vége.) Halmágyi Gyulától. — Képeinkhez — Mindenféle.

Képeink: Bolgárnó ünnepi ruhában. Isten veled —

Ilató a Tiszán
Melléklet: „Szökevények“ (Regény, folyt.)

V. Gaal Karolintól. II. 105—120. oldal.

A borítékon: Heti-naptár: Sakk

talány stb.

Előfizetheti: Méhner Vilmosnál, Budapest IV. ker. papnövelde-utca 8. szám. Egész évre 6 frt. fél évre 3 frt. negyed évre 1.59,

(A napilapok üdvös versenyében), melyből legnagyobb haszna az előfizető közönségnek van, a „Pesti Hírlap“ kétszertelegül egyik legelső helyet vívta ki, főleg jól megválogatott tárcakölteményei páratlanul álló karcolatai, s valamennyi lap közt leggazdagabb távirati rovata által. Az eredeti értesületek nagy mennyisége s az élénk szerkesztett rovatok változatossága két oly fötülajdonsága a lapnak, mely teljesen érthetővé teszi rendeltetését s a magyar olvasóközönség jól kiérdemelt ronszenvét. Különbén a lap olcsó ára (egy hóra csak

frt 20 kr. negyére 3 frt 50 kr.) szintén sokkal járult ahhoz, hogy ma a magyar nyelven megjelenő napilapok közül a „Pesti Hírlap”-ot nyomják legtöbb példányban. Mutatványszámokat egy hétig ingyen küld bárkinek a kiadóhivatal Budapest, Nádorutca 7.)

Csarnok.

Vajda Péter erkölcsi beszédei és pöre.

I.

(Vajda szónoki terve. Fichte és Vajda. Mi az „Erkölcsi beszéd” célja? Erdélyi János tévedése Vajda vallása s egyetemes fel-fogása. Isten igazi vallási könyve. A természet, a szív és ész. Az egy vilás. A vallás és humanismus progressiója. A reformatio ok szerű törvénye. Miért nem sikerült a francia forradalom vallás-változtatása? Vajda magyarázata. A történet tanúsága. A formulák szükség-se. Az anyagok és örökök, A csodák elmúltak. A feltámadás. A lélek jövője. A teljes feltámadás ideje. A jövő és a jelen élet. A tanító és tanítvány viszonya. Kötelességeink a haza iránt Vajda felzárkózása a társadalmi egyenlőtlenség miatt, sejtése és jóslása a gyökeres átalakulás korától.)

Vajda tanári működésének legszebb diadalai „Erkölcsi beszédekhez” fűződnek. Nem hiába tartott igen sokat az élő szóra, birtokába is volt annak egész tartalma.

Igazi szónoki tehete erős meggyőződéssel és erős szenvedéllyel egyesülve éppen a „beszéd”-ben találta meg a legalkalmasabb alakot, melyben ragyoghatott, megleltethetett, hathatott. Minthogy pedig nemes lelkenek forró vágya és magas szeszű célja volt — hatni és javítani: azért már székfoglalójában reménykedve kijelenté, miképp nem utoljára szól; már ekkor nyilván kiszórt terve volt, hogy az ifjúsághoz erkölcsi beszédek inténdend, s e beszédekben fogja őket előkészíteni a természeti igazságok és ösmeretek fölfogására, a szabad-elvűség követésére; s valószínűség már ekkor nemcsak a beszéd tartás eszméje, hanem a beszédek fejlődésének menete is változatosan tisztában állott előtte.

Legalább azt sejteti, hogy néhány szónoklatában előre tudatja, miképp a következő beszéd micsoda kérdéseket fog érinteni, decemberi utolsó beszéde pedig kimerítő prospectus az egész jövő esztendőre.

Igy már működésének megkezdésekor elhatározta, hogy neki a tanszék egyszersmind szöszék is leszen; s benne nagytörő számítással és elragadó hatással beszélt, mint egykor Fichte.

Nem tudjuk, ha vajjon lelke előtt lebegett-e a nagy ember és mélyen gondolkozó bölcsész alakja és példája: de igen valószínűnek tartjuk.

Egész vallás-erkölcsi és bölcselmi gondolkozása, Voltaireból és Rousseauból is merített ugyan, de mégis leginkább majd rája, majd kevetőjére, és kiegészítőjére Schellingre utal. Nem rendszeres tanítványuk, hanem szorgalmas olvasójuk, ki rokonságban áll velük s eredetisége megőrzésével tanulmányozza őket.

Különösen érdekes, hogy Fichte és Vajda közt nem csak e lelki rokonság állapítható meg, — életük külső történetében is a meglepő hasonlóság legott felül-lik.

Fichte mint gyermek örömet elbarangol künn a mezőkön, hosszasan elmereng a rája boruló égen, só-várgó elandalodással tekint a ragyogó napra, borongva tér vissza az esti szürkülettel a szegény falusi házba, akár csak Vajda; mint ifjú ösztönszerű érzéssel magasabbra vágyik, küzködő nélkülözéssel halad előre, a vá-asztotta pályával szakítva, egy ideig majd magán-nevelődéssel, majd írói munkássággal tartja fenn magát, aztán a cathedraban talál békés kikötőre; akár csak Vajda; mint tanár az igazi hivatás nemes buzgóságával kezd tevékenységébe, nemcsak tanítani és nevelni, de javítani és emelni igyekszik az ifjúságot, rendes fel-lvasásain kívül vasárnaponként erkölcsi be-zédeket tart előtte s ékesszólásának erejével, szeretetének melegségével átalakítja azt vallás-különbőség nélkül, — akár csak Vajda. Ugy, hogy mindenki buzog, rajong, lelkesedik érte.

Mintha csak a Vajda élte a Fichtének volna is-métlődése, annyira hasonmása. S mintha csak Vajdáról szólna, a mit Fisher Kuno Fichtere mond: hogy az ő tanárkodása nem hivatal vala, a melyet végzett, hanem hivatás, a melyet betöltött.

A bölcséletet nem csak tanította, de predikálta. A tanári széke előadása alatt szónoki széké változott. Meg nyugtalan szellemek, hirtelen fellobbanók hevők, s kíméletlen egyenességük is megegyezett. Világosan fel-tüntetik Vajda — „Erkölcsi beszédei.”

Vajda simán, óvatosan indult, de felbuzduló vére csakhamar elragadta: radikális volt sokkal inkább, sem-hogy magát hosszabb időre fekezni bírta volna; a „Bib-lia” istene helyett mielőbb a „Természet és Esz” istené-hoz folyamodik áldásért, erkölcsi tételek helyett vallási

dogmákat fejteget, merész kezekkel közepökbe markolva s gyökerestül rázza meg azokat.

De hát miről is szóltak e beszédek?

Mi volt a céljuk?

Vajda szerint az értelmességet gyarapítani, a boldogságot és haladást eszközölni; ¹⁾ éppen azért kiterjesz-tek az erkölcsi és vallás, az egyéni és társadalmi élet, a nemzet és emberiség legfőbb kérdéseire. S a szónok e kérdések vizsgálatában mindig egyetemes színvonalra emelkedik.

Ítéléteinek megalkotására eszményi példákhoz és képekhez alkalmazkodik, melyeket történelmi és bölcsé-leti tanulmányából merített; általános igazságokra és törvényekre támaszkodik, melyeket magános sőtái köz-ben a természet egyetemenek megnyilatkozásából kiol-vasott és rajongó egyéni hite tételeinek körébe emelt. Tudás és hit oly magas összhangba olvad nála, mely az ő nemzedékében még tehetségesebb és hírnevesebb kor-társainál sem található.

S ez összeolvadás által nem homályosul el tudása, s világos reszet nem borítja el a babonák és előítéletek köde, sőt inkább hite lesz derűsebb, a maga nemes er-kölcsi-bölcsészeti tisztaságában mutatkozva. Központja — Isten, az öserő, a világ-szellem, a mozgató e nagy mindenségben, ki megfordítja a földet tengelye körül, hogy legyen nappal és legyen éjszaka; ki megmutatja csillagait, hogy elmerüljön az ember az ő nagyságának tengerébe, ki megújítja a holdat, példázva, hogy az em-beri öntudat is növekedhetik és fogyhat, de el nem enyészhetik.

S az öserő nagyobb, mint alkotott világa, és fényesebb, mint ezer napja. ²⁾ A szónok beleje vetett hi-tének sugarai is tulragyognak minden borún, minden kételkedésen.

S ez öserő megnyilatkozik az ő remek művében. — a természetben. Ez az ő temploma, mely legnagyobb minden egyházak között.

Boltja oly magas, hogy az egekig fölér; oltárán tűz ég, és szöszékén tanítás hallatszák magától a — bölcsességétől.

Milliók zengik benne az isten nagyságát, dicsőségét. Égő gyertyák helyett kiadhatatlan fénynyel öntik el a nap, hold és milliók csillagok. ³⁾

Vajda e főséges templomba jár legörömebb, esodálattal és lelkesedéssel merül el örökös kijelentéséi-be, oly megilletődéssel és buzgósággal csüng rajtok, s oly melegséggel és aradozással zöngi vissza, hogy hite igen sokszor természet-imádásba olvad föl. Azok a buz-gó, szoltáriás rhapsodiák, melyek a Nap-szakaszainak, a Természet bajainak az Égi művészetnek, az Idő-szak és Ima dalok gyűjteményeinek egyes részeiben meg-megzen-dülnek, annyi keleties szingzadagsággal és oly vallásos mely érzéssel ünnepelik a nagy természetet, miként Ke-let igaz természet-imádói.

A költő ihlettel emelkedik a ragyogó naphoz, mint a pacirta, s gyönyörködve fürdik fejével a ráomló fény-ben, mint azok. S ki nem járatos összes műveiben, kü-lönösen nem Erkölcsi beszédeiben, — az igen sok-szor egyszerű természet-imádónak veheti.

Pedig bár oly bensőséggel borul is a Természe kebelére, mint a gyermek édes anyja ölére, imádatának tárgya mindig a benne nyilatkozó isten, öserő, világ-szellem, vagy a mint nevezünk tetszik a végokot: nem maga a világegyetem, vagy annak egyik-másik bővös töredéke.

Éppen mint Roseau, kinek buzgó tanulmányozója és hő tisztelője volt, ugy annyira, hogy történelmi vázla-tában az „erények barátjának” nevezte el, — látta az istent minden alkotásában, érezte lételet magában és maga körül mindenütt; benne keresve és találva meg egyedül az okot: hogy az élelletlen testek mozgás által működnek, s örök törvények szerint. Magasztalja a természetet, hogy istent magasztalhatta legremekebb mű-vében; és elmélyed benne, hogy elmélyedhessen kije-lentése legigazabb művében.

Igy kitünő aethetikusunk. Erdélyi János tévedett, a mikor Vajda keleti elbeszéléseiből indulva ki, a hősök és hősnők ajakáról felbuzduló vallást az író vallásának is tekintette; a mikor megrovásképpen följegyezte, hogy művei bármily érdekesek is a szeretet és imádás za-matától, még sem szállottak fel a kellő világnézletre, honnan a természet többnek lassék, mint erők játéka isten többnek, minthogy a napban elegendőképp fogassék föl; és bizony teljesen fölösleges helyreigazító igazságá-nak megállapítása, mely szerint a természet való, hogy igen szép — tüneménynek; a nap igen illik első égi

testnek, de azért nem isten, s a természet nem elv-nem vég-alap, hanem csak kifolyás, eredmény. ¹⁾ Mert Vajda istene, a mint az Erkölcsi beszédeiben egész fon-ségeben megjelenik, a mindennek alkotója, s nem az alkotás maga; a ki a természetben megnyilatkozik, s nem a természet; a minden népek és vallások iste-tene.

S ha Vajda imádatlaj rajong a természetért, ki-magyarázható, különben példája Krisztus, a ki hasonló-képpen a legjobban a természet ölen érezte magát, s legörömebb a Jordán folyónál, a Genezareth tavánál és az olajfák hegyén tanított. ²⁾

Vajda hitének alaptétele tehát azonos a keresz-tyénség alaptétével. Istennek elfogadása az; istennek, kinek megismerésére törekszik minden vallás, kire vall az egész mindenség kibén, mint ennek végső okában, megnyugszik a bölcsészet is, a kutató észszel egy-gyütt.

Mert hiszen amint az ész pályából kifejlődik, azonnal belátja, hogy a világ nem teremtette maga-magát, hanem kell lenni valami végtelen erőnek, mely a nagy természetben működött és működik. És belátja, hogy ő maga is az isteni erő kifolyása, magával Isten-nel rokon. ³⁾

De az alaptételen kívül Vajda sokban fösszeűtkö-zik, ha nem is a régi keresztényesség, vagyis krisztusi hit szellemével, hanem az újabb keresztényességgel, vagyis a kifejlődött pozitív vallásokkal.

Szokva lévén a természetben való bolyongásai és elmélyedései által a mindenséget a maga egyetemenben felfogni és érezni, az egyetemeségre törekedett gondol-kozásában is.

S látva, hogy az égnek sátra minden emberre egyenlőképp ráborul, hogy a föld minden embernek egy-iránt tápláló édes anyja; hogy isten napja válogatás nélkül süt jókra és gonoszakra, s valamennyi áldása mindenkiel közös: — istent magát is minden népek közös atyjának tekintette. „Isten egy van, mondja az ige megtestüléséről szónokolva, a nagy természetbeu s ezt nevezik el a különböző népek különböző néven. Nekünk isten ő, másoknak Gott, másoknak bog, másoknak Theos, másoknak Allah, másoknak Brahma, másoknak Jehova s ib; éppen ugy mint az égnek különböző nevei vannak, itt Himmel, ott nyebe, itt caelum, ott uranos stb. . . . és senkinek sem jut észbe az égnek e különböző elneve-zéseért üldözni egymást.” ¹⁾

Felelős szerkesztő: Mihálf József.

640/87. végh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz 102. §-a értelmében ezennel közhíre teszi, hogy a b-gyulai kir. törvényszék 6646. sz. végzése által Pollák Ignác javára Diamant József ellen 1335 frt tőke, ennek 1887. év. október hó 23-ik napjától számítandó 6%, kamatai és eddig összesen 65 frt 31 kr perköltség kö-vetelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmá-val bíróság le foglalt és 1455 frt 02 kr-ra becsült kielé-gítési bolti cikkek faanyagok, butorok kukoricza és egyéb ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az 2751/87. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Endrődön alp. lakásá-nál leendő eszközésére 1887. évi december hó 1-ső napjának délelőtt 10 órája határidőül kitű-zetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintet ingóságok ezen árverésen a legtöbbet ígérőnek becsaron alól is eladatni fognak. Kelt Szarvason 1887 november 21-én

TERRAY LÁSZLÓ, bir. végrehajtó

¹⁾ Vajda P. Erkölcsi beszédei. 119. t. Melyik Isten való di egyháza?

²⁾ Vajda P. Erkölcsi beszédei. 194. t. Az ösztön és az ész vallása.

³⁾ Vajda P. Erkölcsi beszédei. 194. t. Az ösztön és az ész vallása.

¹⁾ Geschichte der neuern Philosophie Von Kuno Fischer. Vtes Band: Fichte und seine Vorgänger, Heidelberg, 1869. 218 t.

¹⁾ Vajda P. „Erkölcsi beszédei.” 110. t. A szép művészetek.

²⁾ Dalhon III. f. 34 t.

³⁾ Vajda P. „Erkölcsi beszédei.” 116. t. Melyik Isten való di egyháza?

⁴⁾ Erdélyi János kisebb prózái. Sárospatak, 1856. II. k. 53 t.

Van szerencsém jelenteni, hogy

ügyvédi irodám

Szarvason, nagytemplom-utca 94 szám alatt megnyitot-

tam.

Szarvas, 1887, november 20.

Dr. Haviár Gyula,

köz- és váltó ügyvéd.

Én, Csillag Anna

185 cm hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az Altam foltalát kenőcs 14 havi használata után nyertem, mely megakadályozza a hajki-hullást, elősegíti a hajnövekedést és erősíti a hajbőrt, uralkodó elősegít egy teljes erős szakállnövekedést rövid ideig való használat után a hajnak valamint a szakállnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megőrzi a korai őszüléstől a legmagasabb korig. Egy koszeg ára 50 kr. 1 frt. 2 frt. Posta- val küldés napoként a pénz előleges beküldése, vagy postautánvételi mellett az egész világra.

CSILLAG és TÁRSA

Budapest, Király-utca 26. sz.

15-20

3240/1887.

Pályázati hirdetmény.

Békés nagyközségében következő újonnan szervezett állásokra ezennel pályázatot nyitok s a választás megejtésére határnapul f. évi december hó 14-ik napját kitűzvé, felhívom a pályázókat, hogy eddigi alkalmaztatásuk, képességük és erkölcsi magok viseletéről szóló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket hozzám ugyanazon hó 10-ig betérjessék.

I. Birtoknyilvántartói állás, évi 600 frt készpénz fizetés és 100 frt lakbér átalánnyal. Csak azok pályázhatnak, kik valamely nagyközségben legalább 2 évig adóügykezelésénél alkalmazva voltak s ha jegyzői oklevéllel nem bírnak, igazolják, hogy a birtoknyilvántartást és adókezelést úgy elméletileg, mint gyakorlatilag értik, s azokból a kir. adófelügyelő előtt vizsgát tettek.

II. Két adóírszti állás, egyenként évi 500 frt fizetéssel.

III. Három irnoki állás, egyenként évi 400 frt fizetéssel.

Mindenik állás 1888 január hó 1-én el-togalandó.

Békés, 1887. november 21-én.

JANTSOVITS PÁL, főszolgabíró.

2232/1887. tkkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hunya J. Pál végrehajthatónak Gubucz József végrehajtást szenvedő elleni 40 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a b. gyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. járásbíróóság) területén levő, Endröd községben fekvő, az endrödi 1423. sz. tjkvben foglalt A I. 1. rsz. a. (3049-53) hrsz. 4^{58/1600} hold szántóföldből Gubucz Józsefet illető 1/7 részére 193 frt 57 krban, — 1. 2. rsz. a. (3839-40) hrsz. 1100 □ öl szántó föld, mely 1/7 részben Gubucz József végrehajtást szenvedőt, 1/7 részben Gubucz Veron, Lajos, Mátyás, továbbá kiskoru Gubucz Elek, István és Máriát illető, — miután annak becsértéke a 200 frtot meg nem haladja, az egészre 81 frtban — s végre A I, 3. rsz. a. 4411/b hrsz. 1100 □ öl szántóföldből Gubucz Józsefet illető 1/7 részére 29 frt 43 krban és pedig C. 1. rsz. a. özv.

Gubucz Mihályné javára bekebelezett szolgálom-jog érintetlen hagyása mellett az árverést 304 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban el-rendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi decz. hó 19 napján dél előtt 10 órakor Endröd község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 30 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42-ik -ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazság-ügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánat-pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiál-lított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróóság telekvi. hatósága.

Szarvason, 1887. okt. hó 9-én.

KONTUR JÓZSEF,
kir. járásbíró.

2162. tkvi sz.
1887.

Árverési hirdetményi kivonat.

A Szarvasi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Viskovics Ignác közgyám végrehajthatónak Dobosfy Gyula végrehajtást szenvedő elleni 139 frt 70 kr elleni tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a b. gyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. járásbíróóság) területén levő szarvasi határban fekvő a szarvasi 6063 sz. tjkvben foglalt A 1. rsz. a. (11510-13.) hrsz. számú 32 ^{33/1600} hold szántó földből Dobosfy Gyulát illető 7/43 részére 752 frt 35 krban, továbbá a szarvasi 2294. sz. tjkvben foglalt A 1. rsz. a. 11467/694-a hrsz. 2790/1600 hold szántó földből Dobosfy Gyulát illető 1/4 részére az árverést 76 frt 75 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi december hó 24-ik napján, d. e. 10 órakor a Szarvas község házána megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 85 frt 47 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróóság telekkönyvi hatósága.

Szarvason, 1887. szept. 30-ikán.

KONTUR JÓZSEF
kir. járásbíró.

2179/1887. tkkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Gellai Jánosné végrehaj-tatónak Gellai István végrehajtást szenvedő elleni 120 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a b. gyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. járásbíróóság) területén levő Endröd községben fekvő, az endrödi 231. sz. telekjkvben foglalt Gellai István nevében álló A I. 1. rsz. alatti (337-338) hrsz. 432 □ öl beltelekes házra 560 frtban, s 1/6 rsz. a. (894, — 95, 97, 899,—901.) hrsz. 11590/1600 hold szántóföldre az árverést 1218 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi december hó 22. napján d. e. 10 órakor Endröd község házána megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 177 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróóság telekkönyvi hatósága Szarvason 1887 szeptember 30-án.

KONTUR JÓZSEF,
kir. járásbíró.

2163,1887. tkkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat

A szarvasi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a magyar francia biztosító társaság végrehajthatónak Dobosfy Béla végrehajtást szenvedő elleni 187 frt 60 kr tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a b. gyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. járásbíróóság) területén levő, szarvasi határban fekvő, a szarvasi 6063. sz. tjkvben foglalt, Dobosfy Alajos, Béla, Gyula, Maria, Jardek Lajos, Dobosfy Otília és Ferencz nevében álló A 1. rsz. alatti (11510-13) hrsz. 32^{33/1600} hold szántóföldből Dobosfy Bélát illető 7/48 részére 752 frt 35 krban — továbbá a szarvasi 2294. sz. tjkvben foglalt A, 1. rsz. a. 11467/694—a hrsz. 2790/1600 hold szántóföldből Dobosfy Bélát illető 1/4 részére az árverést 76 frt 75 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi decz. hó 24-ik napján d. e. 10 órakor Szarvas község házána megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% át, vagyis 82 frt 91 krt készpénzben, vag az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróóság telekkönyvi hatósága Szarvason 1887 szeptember 30.

KONTUR JÓZSEF
kir. járásbíró.